

**Problemata Evangelica Ut plurimum Emblematis
Coronata. Sive Quæstiones Curiosæ In singula Evangelia
Dominicarum Totius Anni**

Hartung, Philipp von

Egræ, 1689

Problema LIII. Majorémne Deus homini præstet gratiam concedendo, quo
petitur, an negando. Dominica V. Post Pascha. Amen, Amen dico vobis:
siquid petieritis Patremin nomine meo, dabit vobis. Joan. 16. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76102](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76102)

PROBLEMA LIII.

Majorémne DEus homini præstet gratiam
concedendo, quod petitur, an
negando.

DOMINICA V. POST PASCHA.

*Amen, Amen dico vobis: siquid petieritis
Patrem in nomine meo, dabit vobis.*

Joan. I6. v. 23.

§. 1.
Non sem-
per exau-
dit DEus.

Hottámque manifestæ sunt promissiones Veritatis æternæ orantibus factæ, quòd certò exaudiendi omniáque impetraturi sint, ut pro miraculo haberi possit, si quis non exaudiatur seque petitâ gratiâ donatum non esse meminerit. Non meminit Seraphica Theresia, non Gertrudis, non sexcentæ aliæ devotæ animulæ spebus se suis frustratas unquam fuisse. At meminere plures alii se petiisse sanitatem & non impetrâsse, divitias, felicitatem, recuperationem rerum perditarum, fœcunditatem in conjugio, successum in negotio, & mille alias gratias, nec unam ex omnibus obtinuisse. quomodo ergo certa est Christi promissio? quomodo vera Patrum assertio, qui omnipotentiam quandam adstruunt orationi, quæ scilicet tenet omnipotentem, fœctit invincibilem, ligat immensum? num fortè major nobis à benigne Numine præstatur gratia, cum votis nostris abnuat, quàm cum annuit?

hanc scitu dignissimam quæstionem præsentis discutiamus dictione.

Paradoxa videri hæc potest quæstio: *utrum major sit gratia, si gratia negetur, quam si concedatur*, quomodo enim gratia si gratia non fit? quomodo imaginabor meam DEo placuisse orationem, si surdâ pertransit aure? quomodo credam me DEo cordi & curæ esse, si id quod toties & tanto cum fervore desideravi, obtinere tamen non merui? quomodo sperabo me audiendum in summis, si non exaudiar in minimis? qui præstolabor nummum aureum, si nummulus æreus denegetur? at verò si exaudiar, inferam preces meas DEo placuisse, nec me displicere putabo. Juslit discipulos Christus petere indeterminatè quidquid liberet, & affecuravit eos, quòd accepturi essent, causam porro addidit: *ut gaudium vestrum sit plenum*, nimirum plenum gaudium est accipere quod petitur, plena tristitia non assequi quod desideratur, & unde plenum gau-

§. 2.
Congru-
entia pro
sententia
negativa.

gaudium nisi à gratia, unde moeror nisi à disgratia? plenum gaudium Davidis, cum in persecutione Saulis, speluncam Engaddi intrans (prout 1. Reg. 24. legere est) vidit araneam indefesso labore telam texere & speluncæ os contegere, nè suspicio suboriri Sauli posset Davidem intrò latere; quare in gratiarum actionem Psalmum quinquagesimum sextum composuit cecinitque: *Miserere mei DEUS miserere mei quoniam in te confidit anima mea* (en ut fiduciam augeat concessa gratia) *Et in umbra alarum tuarum sperabo, donec transeat iniquitas.* transit Saul nec latitantem deprehendit, quare in laudes DEI plenus gaudio David effusus exclamavit: *clamabo ad DEUM altissimum, DEUM qui benefecit mihi.* quæ verba ita elucidat Paraphrastes Chaldaeus: orabo coram Deo altissimo & forti qui accersivit araneam, ut perficeret in ore speluncæ telam propter me: e contra plena tristitia fuerit Sedeciae 4. Reg. ult. cum in planitie Jericho captus à Chaldaeis & exoculatus est. Plenum gaudium Ezechiae cum à morbo liberatus, plena tristitia Antiocho, cum post vota plurima concepta non exauditus sed morti victimatus est 1. Machab. 6. v. 16. Magnum gaudium Jonæ à fluctibus feri maris erepto, magna tristitia Pharaoni in profundo rubri maris submerso. Inclamaverit non dubito Pharaon Moysen, sicut in aliis pœnis solebat, ut eliberaretur à proximo vitæ discrimine sed frustra; duplici proinde illi nomine amara mors, quod in mari periret & totus periret. Quid quod multi post irritas preces in profundum desperationis lapsi ultro sese inferno addixere, non addicturi, si exauditi fuissent. quid putamus Chrysaorium cogitasse cum inducias non impetraret? quid Virgines fatuas cum post cla-

mores & pulsus repellerentur? quid Antiochum, cum vota pro fanitate generosè facta proficerent nihil? non ergo major gratia vocari potest, cum negat DEUS quod petitur quam cum gratiosè indulget.

Verùm priusquam ad difficultatem hanc respondeam, ad tergeminum raræ amplitudinis theatrum spectatores esse cupio, quotquot orationis meæ esse dignati sunt auditores. In supremo teatro videre est Samuelem pro Saule frustra orantem & Jeremiam, quem pro populo orare vetat DEUS, tertioque inhibitionem repetit suam: *tu ergo noli orare pro populo hoc Et non obstitas mihi, quia non exaudiam te.* è regione verò spiritus infernalis vix bene insinuat, ut evertendo Regi Achabo Spiritus mendax esse possit in ore omnium prophetarum, & mox assequitur quod optat: *egredere Et fac ita* 3. Reg. 22. v. 22. in medio teatro ter orat Paulus ut à colaphizante Angelo Sathanæ liberetur, nec quidquam impetrat; inde orat dæmoni, ut non colaphizare tantum sed toto exulcerare corpore Jobum possit, & liberaliter obtinet, quod desiderat. in infimo teatro jacet triduanâ exhaustus inedia in cinere & lacrymis David, ut parvulo ex Bethsabea nato vitam impetret, nec tamen impetrat; illinc in deserto carnes appetit populus: *quis dabit nobis ad vescendum carnes?* & ingenti mox numero coturnices obtinet; cur tam facilè auditur in deserto populus, non exauditur desolatissimus David? cur Paulus ab Angelo Sathanæ non liberatur, Sathanas voti sui compos evadit? cur Spiritus mendax per pseudoprophetarum ora ad decipiendum Achab hallucinari permittitur, orare pro populo Jeremias prohibetur? respondeat Magnus Augustinus & auream illam suam repetat sententiam,

S. 3.
Citius
quando-
que dæ-
mon,
quàm justî
exaudiun-
tur.

Jer. 7. v. 16.
& c. 11. v.
14. & c. 14.
v. 11.

2. Reg. 17.
v. 16. Nu-
mer. 11.
v. 4.

tiam, quam in Psalmi 12. expositione consignavit: *non est exauditus Paulus; ad damnationem exauditus est diabolus, petiit Job ad tentandum & concessum est, demones petierunt ire in porcos, & exauditi sunt; demones exaudiuntur, Apostolus non exauditur, illi exaudiuntur ad damnationem, Apostolus non exauditur ad salutem.* idem de Davide dicendum est; non exauditur David pro parvulo, ut hujus morte illius peccatum sepeliretur, inquit Theodoretus & innocentis funere vulnus nocentis confanesceret; exauditur verò rebellis in deserto populus, ut beneficium in supplicium vertetur, & ira DEI seu ignis infernalis super eos ascenderet, cum adhuc escæ in ore essent, nimirum satis assæ carnes nondum erant, ideòque hoc igne qui unà voratores devoraret, opus habebant, *fastidiebant quod habebant* inquit de refractario populo Augustinus, *& quod non habebant, impudenter petebunt. dedit itaque illis DEUS iratus, quod non dedisset propitius.* ex quo idem infert: *malè usurus eo quod vult accipere, DEO potiùs miserante non accipit.* Petiverunt hodièque Turcæ victoriam contra Christianos, Christiani victoriam contra Turcas, illi impetrârunt non isti, petiverunt acatholici felicitatem temporalem & pacem eamque præ catholicis obtinuerunt; petiverunt improbi catholici votorum & desideriorum suorum successum, nec difficulter præ probis assequuti sunt; num ergo Turcæ, hæretici, reprobi acceptiores DEO quàm virtutum asseclæ? respondet D. Gregorius: *majoris iracundia est, cum hoc tribuit quod malè desideratur, atque inde repentina ultio sequitur; nam quanto citius malum votum impleri permittitur, tanto celerius punitur, non ergo beneficium sed supplici-*

S. Augustin. tr. 73. in Joan.

S. Gregor. l. 18. moral. c. 12.

um, non gratia sed odium, non amor sed furor DEI est, cupitis mox gratis potiri.

Lucæ II. à v. 5. parabolam narrat Veritas de importuno amico, qui mediâ nocte tres panes commodari sibi petiit, quos tandem post iteratas preces obtinuit, non amicitiae titulo sed importunitatis motivo: dico vobis etsi non dabit illi surgens, eò quòd amicus ejus sit, *propter improbitatem tamen ejus surget & dabit illi quotquot habet necessarios* v. 8. non ex amore benevolentiae sed odio importunitatis conceduntur panes, nec augetur inde gratia sed amor pristinus in recens odium commutatur. De nocte panes exigimus cum sinistro quopiam affectu impliciti multiplicari nobis fortunatas, talenta, favores, & quaslibet humanæ vitæ jucunditates improbè postulamus, quas si improbitati nostræ condescendens DEUS permittat & quidquid stultitiæ nostræ arridet indulgeat, non equidem hoc lenitatis & misericordiae sed indignationis & justitiæ est argumentum.

S. 4. Propter improbitatem sepe nostra exaudimur

Salomonem exquisitis precibus orabat Mater, ut Adoniæ adolescentulam Abisag in sponsam ducere liceret, nec tamen post tot benevolentiae signa à Salomone prius exhibita quidquam impetrat, sed cum indignatione repellitur: *postula ei & regnum, est enim frater meus* 3. Reg. 2. v. 22. *juravit itaque Rex Salomon quia hodie occidetur Adonias.* At idem Salomon Reginis suis fana innumera ad illecebrosas preces indulget: *atque in hunc modum fecit uni-versis uxoribus suis alienigenis* 3. Reg. II. v. 8. Non fuit hoc beneficium sed supplicium, non clementia sed crudelis quædam indulgentia in æternam animarum per-

perniciem idolomanicis mulieribus permiffa. O quàm sæpe divinum putamus beneficium, & est grande irati Numinis supplicium.

§. 5.
Favor di-
vino nõ ra-
zõ putatur
effe, & fu-
ror effe.

De iis qui cùm cognoviffent DEUM, non ficut DEUM glorificaverunt, fcribit Apoftolus Rom. 1. v. 21. *tradidit illis DEUS in defideria cordis eorum.* indulfit eis prosperitatem, confoiationem, fuperfluitatem, fed hoc in gravio-rem ruinam. nam qui fuæ volunta- ti permittitur, à DEO pro deposito habetur. ubi propria voluntas do- minatur, ibi falus effe non potest fed perditio inquit Rufinus in c. 8. Marc. *iis quorum desperata eft falus, quidquid lubet concedi folet,* S. Grego- rãus 21. Moral. 4. Murmurârunt ingrati Judæi contra DEUM: *nun- quid poterit DEUS parare mensam in deferto?* Pf. 77. v. 19. iratus exinde Dominus punivit hoc peccatum in- audito beneficio: *ira DEI ascendit in Israël v. 21. mandavit nubibus de- super & januas cæli aperuit v. 23. ad quid portas aperit, an ut grandiora fulmina devolvat, an ut novum ca- tactifmum inducat? nihil horum, pluit illis manna ad manducandum. non favor at furor effe, quem ex e- ventu collige v. 30. adhuc efca eorum erant in ore ipforum & furor DEI ascendit fuper eos.* Nota: *ascendit, descendit favor, ascendit furor.* non fatis fuit DEO profternere ingratos, fed more graviter iratorum calcavit & ascendit capita conculcatorum. O dives Epulo, tui ego hic memini, cùm cibum cœlestem induxi, infeli- citas hæc tua fuit veftiri purpurâ, e- pulari splendide, quotidie faginari. Saginamus & nos deputata victi- mis animalia; tua purpura mutabi- tur in flammâ, fercula in carbones, vina in fel aspidum. *Ecce tota cau- fa cruciatum inquit mellifluus, quia*

recepiffi bona in vita tua. Contra Judam Cyprianus Serm. de coena Domini: melius erat molâ afinariâ collo alligatâ mergi in pelagus, quàm illotâ conscientia de manu Domini buccellam accipere. Ni- mirum quidquid recipitur per mo- dum recipientis recipitur. quid- quid diligenti DEUM accidit honor aut ignominia, abundantia aut penuria, confoiatio vel mœror, in bonum cooperatur: quidquid in- iusto accidit, in malum cedit. *Ad om- ne fortuitum bonum fufpenfi & pa- vi- di fufiffite, quia beneficium infidie fortunæ funt,* Senec. ep. 4. ad Lucil. Non ergo femper favor & benefi- cium fed furor Numinis & suppli- cium effe, cùm facile affequimur quod cupimus ac postulamus.

Major gratia fit pauperi fi pe- tenti obolum, obolus negetur & au- reus donetur post longiusculas pre- ces, quàm si actutum obolus rogan- ti erogetur. Major gratia facta fuit Perillo, cùm petenti decem talenta donaret Alexander Macedo quin- quaginta, quàm si primò ejus pre- cibus acquieviffet. Magnifica tum in fonuit Alexandri vox à Plu- tarcho in apophth. commendata: *tibi quidem fatis effe accipere, mibi au- tem fatis non effe, dare.* Rex noster magnificentiffimus & augustiffimus effe, inquit Bafilius c. 2. conffit. Mo- naff. & indignè fert quancocunque quis exiguum aliquid à fe petit. Ma- jor gratia fit ægroto fi Medicus ne- get noxia, quàm si confentiat; Ma- jor gratia phrænetico, fi vinculis non exolvatur, quàm si liberè, quod lubet agere, permittatur; major gra- tia infanti, si mater fubtrahat cul- trum & fubffituat pomum, quàm si lacrimis infantilibus mota præffet infanti quidquid defiderat. Simi- liter dubitandum non effe, majorem à DEO

§. 6.
Similitu-
dines.

à DEO gratiam nobis fieri, cum pe-
tita negat, quam cum donat. Ste-
mus iudicio trium sanctissimorum
Oratorum, Augustini, Bernardi, Isi-
dori: *bonus Dominus, qui non tri-
buit sepe quod volumus, ut quod mal-
lemus attribuat* S. Augustinus epist.
34. ad Paulinum. *Misericordia res
est hac in parte subtrahere DEUM mi-
sericordiam, quemadmodum ira & in-
dignationis misericordiam exhibere.*
S. Bernardus Ser. contra ingrati-
tud. *Multos DEUS non exaudit ad vo-
luntatem, ut exaudiat ad salutem* S.
Isidorus l. 3. de summo Bono c. 7.

S. 7.
Elogia O-
rationis.

Denique ut audaacter pronun-
tiam majoris divinæ benevolentiae
opus esse, si preces nostræ quando-
que non audiantur, quam si pro vo-
to exaudirentur, faciunt ingentia il-
la elogia, quæ orationi à Patribus &
scripturarum Interpretibus data es-
se reperio.

Luca 6. v. 12. Christus erat
pernoctans in oratione DEI. hæret
S. Chrysologus & inquit causam
pernoctationis & ait: *ipse Domi-
nus pernoctat in oratione DEI, ut an-
tè nos oratione liberet, quam redime-
ret passione.* tam potens est oratio
Domini JESU, ut non minoris sit ef-
ficacia quam totius sanguinis pro-
fusio; & nos si orationem DEI ma-
ximè pernoctantes offerimus, ali-
quid passioni dominicæ assymbo-
lum offerre videmur. Ratio est, quia
divina oratio est quidam partus Spi-
ritus Sancti, ideo enim non in oculi,
cordis, digitorumve figura sed lin-
gvæ igneæ figura illapsus est, ut ora-
tionis se exhiberet Magistrum, qui
teste Apostolo Rom. 8. v. 26. *postu-
lat pro nobis gemitibus inenarrabili-
bus.* Sed quomodo orare potest
Spiritus Sanctus, cum oratio defini-
atur à S. Thoma p. 2. *est actus religi-
onis, quo quis inferior deprecatur su-
periolem.* Christus quidem orare
propriè potuit, quia secundum hu-

manitatem minor Patre fuit, at verò
Spiritus Sanctus, æqualis per omnia
Patri quomodo postulat? ingenio-
sæ huic quæstioni breviter respon-
deo, consideranda esse duo corpora
Christi alterum est naturale, quod
de Virgine sumfit, alterum mysti-
cum, quod est Ecclesia. nos omnes
hujus corporis membra constitui-
mus, Caput verò Christus est. quæ-
rit Bernardus, utrùm illi corpus ca-
rius? & resolvit pro mystico l. de
triplici concordia: Si corpus mysti-
cum non prætulisset corpori natu-
rali, corpus naturale non obtulisset
in cruce pro corpore mystico. no-
bilitas autem major corporis mysti-
ci præ naturali desumitur ex anima,
naturale corpus habuit animam
productam ex nihilo sicut nostra
est, at verò corporis mystici anima
est Spiritus Sanctus, qui ideo dici-
tur Dominus & vivificans in Sym-
bolo Nycæno, quia anima hujus
corporis est. animæ enim proprium
est vivificare, (unde actiones vitales
sunt ab anima juxta Philosophum)
omnes ac singulæ operationes Ec-
clesiæ sunt à Spiritu Sancto, sinè quo
nec nomen JESU pronuntiare, nec
boni quidquam cogitare atque spi-
rare valemus, oratio omnis à Spiri-
tu Sancto est, si bona, si vitalis, si ora-
tio DEI est. At quæret curiosior
alius, cum opera omnia Trinitatis
ad extra indivisa sint, cur oratio at-
tribuitur Spiritui Sancto? Pater ge-
nerat Verbum, & totum se unific
impendit, ut alterum generare non
possit, ex Verbo ac Patre procedit
Spiritus Sanctus, qui est adæqua-
tus terminus voluntatis seu amoris
divini. Sed quid Spiritus Sanctus?
nihilne ager? infinitum bonum est,
nunquid non communicabit se?
nunquid ego qui alios parere facio,
sterilis ero? habet & Spiritus San-
ctus partum suum, nimirum orati-
onem, quæ cum sinè lingua non per-

S. Cypria-
nus apud
Bonherba
fer. 5. Do-
minic. 1.
Quadra-
ges. num. 9

perficiatur, lingvæ figuram detulit, hic conceptus S. Cypriani est lingvæ figuram prætulit, ut sanctæ Ecclesiæ formaretur oratio, quam dilexit ut filiam. Tam cara & propria est Spiritui Sancto oratio, ut inde nominari velit Zach. 1. v. 10. *effundam super domum David & super Jerusalem Spiritum gratiæ & precum*, non appellatur Spiritus mortificationis, eleemosynæ, compassionis, sed *Spiritus precum*, ceteræ enim omnes virtutes in oratione includuntur, Quare si in te gratia precum est, erit & gratia spiritûs si verò Spiritus in te & proteoratur, quid non impe- trabit!

Nè dicas, orare non juvat, quia peccator sum, peccatores DEUS non audit Joan. 9. v. 31. quis hoc oro dixit? cæcus dixit, & verum dixit, si, qui orat, peccator permaneat, tunc enim DEUS non audit ad salutem æternam, licet audiat ad felicitatem temporaneam. dæmones ipsi (verba sunt S. Antiochi to. 2. biblioth. PP. hom. 27.) nè in abyssum præcipitarentur, cum Dominum obsecrârunt, suâ petitione fraudati non sunt. At verò qui se peccatores esse agnoscunt & orant, peccatores non sunt. *Si peccatores DEUS non exaudiret, frustra Publicanus dixisset: propitius esto mihi peccatori*, S. Augustinus in Lucæ 18. quia autem hoc publicanus dixit, justificatus in domum suam descendit.

Nec tantum justificatur homo per orationem sed ex mortali fit immortalis, ex fragili foedoque homine pulcer Angelus. Primum Chrysostomus dixit, alterum Chry- sologus affirmavit. ille l. 1. de ador. DEO: *per orationis exercitium hoc assequimur, ut mortales & temporanei, esse desinamus*, hic Ser. 43. *per ora-*

tionem Joannes fit Angelus in carne cælestis in terra, & totam totus capit tenet & possidet Trinitatem. per orationem Moyses fit DEUS & ad triumphos militares sibi omnia mandat elementa de vinci. Idem in elementa dominium vi orationis obtinere alii, Josue in Jordanem, Jonas in cetum, ut sicut in fabulis, Arionis citharâ mansvesfactus est Delphinus, ita extra fabulam mansvescat cetus & fluctus feri maris. Putat S. Augustinus l. 2. de mirabilib. S. Scripturæ c. 7. Jonam fuisse filium Sareptanæ illius viduæ, quem oratione suscitavit Elias. doctus itaque à Matre filius minus se debere materno utero quàm orationi, cujus esset filius, spem demuo in oratione collocavit omnem, sic secum ratiocinatus: potuit me Eliæ oratio liberare à morte, qui cetus est cetorum, quantò magis à minori hoc ceto: Tu Domine liberabis à corruptione vitam meam. Oratio Davidis contra Angelum prævaluit, ut ex tribus diebus fierent tantum 6. horæ, videlicet à manè ad tempus prandii. Theodoretum accipe: *quia oratio occurrit Angelo percutienti, ideo tenuit manum ejus, nè ultra progrediretur.* Mirum est illud eifatum S. Ambrosii l. 3. de fide, quòd DEUS tantum orationi deferat, ut potius aliquid Majestati suæ detrahat. Mater filiorum Zebedæi rogat filios suos ad prima subsellia promoveri, quod cum inconueniens esset, quid Christus? negat id in sua esse potestate? miror! nõnne Pater omnia ei dedit in manus? dedit omnino sed eâ lege, ut distributiva fervetur justitia, contra quam ageret, si ad sinistram, alterum collocaret. nè itaque exprobrari illi posset, quòd in exaudiendo fuisset difficilis, cessit hoc jure in ordine ad hunc actum. Audiamus melleum

T t

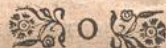
Do-

Doctorem: *Maluit DEUS videri se non posse quod poterat, quàm orationi mulieris aliquid denegare.* Denique tam excellens est oratio, ut ipsi angelicæ musicæ DEUS eam videatur præferre. ad quid enim silentium in cælo quasi dimidiâ horâ? ascendit fumus incensorum de orationibus Sanctorum Ap. 8. v. 4.

§. 8.
Tres selectissimæ
& Emblemata.

Si ergo talis tantâque est oratio, qualem dixi, fieri non potest, ut non exaudiamur, si minus, in majoris emolumentum nostri gratiam certissimò id fieri persuasissimum habeamus. Hæreat denique animis nostris triplex illa Trismegistorum oratorum, Augustini, Bernardi & Chrysostomi sententia, quæ nos docet non ægrè ferre repulsam, si quam fusæ ad DEUM preces nostræ ferunt: *non accipimus aliquando ut meliora quàm petimus accipiamus.* Augustinus Serm. 27. de Verbo Domin. *Unum è duobus indubitanter sperare possumus, aut dabit quod*

petimus, aut quod non verit nobis esse utilius. S. Bernardus Ser. 5. in quadagesim. *Cum DEUS aliquid nobis negat, non minus est quam si concessisset, negat enim aliquando, quia nescimus quid petamus.* S. Chrysostomus homil. 5. in Genes. Sit in emblemata Godefridus Bullionius, qui sagittam in turrim David ejaculatus, scopum quidem non attigit, tres autem ardeas eadem sagittâ confixit: *Non sunt tamen irrita vota.* Sagitta est oratio, cui illustris author in luce sua Evangelica epigraphen posuit: *assequitur quodcunque petit.* si non assequatur, si turrim David & metam desideriorum suorum non contingat, *nunquam tamen irrita vota cadent.*

PRO-